

ZOFIA KARCZEWSKA-MARKIEWICZ
(1911–1975)

Urodzona w Pleszewie 14 maja 1911 r., zmarła w Warszawie 11 lipca 1975 r., Zofia Karczevska-Markiewicz była wychowanką romanistyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; zawdzięczała swoje przysposobienie do pracy naukowej – co często podkreślała – Józefowi Morawskiemu, a po II wojnie światowej życzliwą opiekę nad sobą Mieczysławowi Brahmmerowi. Po ukończeniu studiów, w latach poświęconych przygotowywaniu pracy doktorskiej była równocześnie recenzentką teatralną na łamach czasopism warszawskich. Zainteresowanie teatrem wiązało jej działalność recenzencką z tematyką rozprawy doktorskiej, poświęconej teatrowi Romain Rollanda, której prawie już ukończony rękopis uległ zniszczeniu w czasie II wojny światowej. Stąd tytuł doktora uzyskała dopiero w 1953 r. na podstawie od nowa opracowanej rozprawy. Ogłoszona w 1955 r. pt. *Teatr Romain Rollanda*, zyskała uznanie jako jedno z najwybitniejszych opracowań tej dziedziny twórczości francuskiego pisarza w skali światowej; autorka oparła ją na nie opublikowanych materiałach archiwalnych (Fonds Romain Rolland, Université de Paris), naświetlając ideową genezę i rozwój koncepcji jego dramatów, ich perypetie sceniczne i odbicie w krytyce. W ślad za tą książką ukazały się dalsze prace Zofii Karczewskiej-Markiewicz poświęcone twórczości Romain Rollanda. Na czoło wybija się monografia *Struktura „Jana Krzysztofa”* (1963) – podstawa zarazem habilitacji uczoney; w 1965 r. ukazuje się *Dziennik Romain Rollanda z lat wojny 1914–1919* (w obszernym wyborze). Z kolei ogłasza autorka tej pracy kilka prac w języku francuskim, z czego dwie za granicą; są nimi zamieszczona w „Beiträge zur Romanischen Philologie” (1967, z. 2, i 1968, z. 1) rozprawa *Structure de „Jean Christophe”*, w „Zagadnieniach Rodzajów Literackich”, 1969, t. XI, z. 2 (21) artykuł *Roman – autoportrait. Eléments bergsoniens dans „Jean Christophe”* i w zbiorze *Romanische Philologie Heute. Mélanges Rita Schober* (1969) rozprawa *Les Racines symbolistes chez Romain Rolland*. Dodać należy, że ich autorka dokonała nowego przekładu dramatu *Jeu de l'amour et de la mort*.

Wziąwszy pod uwagę zapotrzebowanie w Polsce na bardziej intensywne badania hispanistyczne i na rozpowszechnienie wiedzy o kulturze literackiej Hiszpanii, Zofia Karczevska-Markiewicz skierowała w tych samych latach swoje zainteresowania badawcze na „złoty wiek” literatury hiszpańskiej: owocem ich stały się dwie monografie, zaadresowane do szerszych kręgów odbiorców: *Lope de Vega* (1964) i *Calderon de la Barca* (1968). Warto odnotować jej zajęcie się Cervantesem, czemu dała wyraz choćby uzupełnieniami wprowadzonymi do reedycji wyboru Z. Milnera *Novelas ejemplares* w przekładzie polskim.

Droga uniwersytecka Zofii Karczewskiej-Markiewicz wiodła od stanowiska wykładowcy w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim przez stanowisko profesora w międzywydziałowym Studium Języków Obcych Współczesnych w Uniwersytecie Warszawskim po – ostatnio – kierownictwo w tymże uniwersytecie katedry iberystyki, do której instytuowania się przyczyniła, którą zorganizowała i której poświęciła się bez reszty. Toteż z głębokim żalem pożegnało ją jej środowisko naukowe i młodzież akademicka.

Stefania Skwarczyńska, Łódź